

**Česká školní inspekce
Zlínský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIZ-648/22-Z

Název	Dětský domov Uherské Hradiště
Sídlo	Jiřího z Poděbrad 313, 686 01 Uherské Hradiště
E-mail	detdomuh@uhedu.cz
IČ	60371773
Identifikátor	600030865
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Ivana Lacková
Zřizovatel	Zlínský kraj
Místo inspekční činnosti	Jiřího z Poděbrad 313, 686 01 Uherské Hradiště
Termín inspekční činnosti	9. 6. 2022, 10. 6. 2022 a 13. 6. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků poskytovaného vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov Uherské Hradiště vykonává činnost dětského domova a školní jídelny.

Zařízení tvoří tři oddělené rodinné skupiny s maximální kapacitou 24 osob. Evidenční stav k termínu inspekční činnosti činil 20 dětí - jedno dítě mladší tří let, čtyři děti v předškolním vzdělávání, 11 dětí plnících povinnou školní docházku, jedno dítě nepokračující ve vzdělávání po ukončení povinné školní docházky, tři vzdělávající se ve střední škole a dvě zletilé nezaopatřené osoby na základě smlouvy o setrvání v dětském domově do ukončení přípravy na budoucí povolání vzdělávající se ve střední a na vysoké škole. Jedna z nich v souvislosti se studiem byla dlouhodobě ubytována mimo zařízení. Všechny děti umístěné v zařízení byly přítomny. Jednomu dítěti umístěnému v zařízení bylo na jeho kmenové škole přiznáno podpůrné opatření. Jedna rodinná skupina dětského domova je bezbariérová.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka dětského domova působí na své pozici dlouhodobě. Nově zpracovanou koncepci rozvoje zařízení dílčími kroky postupně naplňuje. Její jednotlivé oblasti jsou vzhledem k typu zařízení nastaveny reálně. Školní vzdělávací program je z důvodu měnících se potřeb dětského domova průběžně aktualizovaný, poskytuje srozumitelné informace o prioritách, trendech a podmínkách uskutečňování vzdělávání v zařízení. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti je zpracován individuálně pro jednotlivé děti. Z něj, ale i částečně z potřeb vyplývajících z programů rozvoje osobnosti dětí, jsou pedagogy plánovány týdenní programy výchovně vzdělávacích činností, což systematickým způsobem umožňuje pedagogům vyhodnocovat úspěšnost dětí v naplňování jejich cílů a přijímat adekvátní opatření.

Organizační struktura je vhodně nastavena, odpovídá velikosti i typu zařízení. Část svých pravomocí delegovala ředitelka i na svoji zástupkyni, což přispívá funkčnosti nastaveného systému řízení. Část pravomocí sociální pracovnice převedla ředitelka nově na pedagogy zařízení, klíčové pracovníky dětí. Jejich nyní přímé spojení s orgány sociálně právní ochrany dětí se tak významně zjednodušilo. Důsledkem toho se nejen zlepšila z minulých období vážnoucí komunikace zařízení s tímto partnerem v péči o dítě, ale dochází také průběžně ke korekcím v někdy rozdílných pohledech. Obsahy programů rozvoje osobnosti dětí i programy ochrany dětí byly v souladu. Péče o dítě je tak cíleně směřována do vhodnějšího typu zařízení, náhradní rodinné péče, nebo pokud je to možné, tak do původní rodiny.

Při řízení subjektu využívá ředitelka každodenní kontakt se všemi zaměstnanci, což vhodně podporuje pružnost řízení zařízení. Jejich rozvržení přímé pedagogické činnosti, vykonávané ve stanoveném rozsahu v průběhu týdne v rámci jednotlivých rodinných skupin, bylo nastaveno účelně. Děti samy se na procesu vzdělávání a na organizaci dne v dětském domově podílí za účasti ředitelky zařízení při pravidelném „sezení“ všech rodinných skupin, alternativy spolusprávy dětí dětského domova. Ze zápisů z nich, ale i z rozhovorů s dětmi bylo zjištěno, že se jedná o funkční komunikační kanál mezi dětmi a zaměstnanci.

K předávání informací nejen mezi pedagogickými pracovníky využívá zařízení i vnitřní elektronický informační systém. K osobním údajům o dětech je umožněn zúčastněným osobám omezený přístup, ochranu dat zařízení zajišťuje. Informační a odbornou metodickou pomoc prostřednictvím místně příslušného diagnostického ústavu zařízení využívá jak průběžně, tak intervenčně v případě potřeby. Hledání různorodých a efektivních řešení k již vzniklým či potenciálním problémům, sladování rozdílných pedagogických postupů přispívá i pravidelně realizovaná případová či týmová supervize realizovaná externím

odborníkem. Koordinované působení pedagogů zařízení tak zvyšovalo účinnost utváření žádaných postojů dětí k učení, spolupráci a respektování druhých.

Od poslední inspekční činnosti došlo jen k mírné obměně zaměstnanců. Pedagogický sbor je dlouhodobě stabilní, což vytváří vhodné podmínky pro výchovně vzdělávací proces. Děti umístěné v dětském domově se v něm cítily jistě, většina oslovených dětí již měla k některému z pedagogů vybudovaný osobní vztah a důvěřovala mu. Všichni pedagogičtí pracovníci splňovali kvalifikační požadavky pro přímou pedagogickou práci, byli bezúhonní a psychicky způsobilí. Péče o děti v nočních hodinách byla zabezpečena nepedagogickými pracovníky. Poradenské služby zajišťuje dětský domov prostřednictvím školní metodičky prevence. Systém poradenství a prevence je nastaven účinně, ve spolupráci s vychovateli realizují podpůrná opatření doporučená školskými poradenskými zařízeními. Psychologickou péči potřebným dětem zajišťuje zařízení externě. Její neoddiskutovatelný přínos je však i přes její systematickosti limitován fluktuací psychologů. Dětem s psychiatrickými, etopedickými nebo logopedickými potřebami byla péče poskytována klinicky a ambulantně.

Aktivní přístup pedagogických pracovníků k dalšímu vzdělávání je výsledkem i jejich pravidelného hodnocení vedením zařízení. Vzdělávacích aktivit se pedagogové i v období pandemie COVID - 19 účastnili, využívali i nabídku webinářů. Vyhodnocování dopadu dalšího vzdělávání na kvalitu výchovně vzdělávací činnosti vedení průběžně monitoruje, což zvyšuje efektivitu výchovně vzdělávací činnosti. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků však není zaměřen na získávání psychoterapeutických, sociálně psychologických nebo sebezkušenostních odborných dovedností a kompetencí. Psychoterapeutický výcvik absolvovala pouze ředitelka zařízení.

Zařízení každoročně zvyšuje úroveň materiálně technických podmínek, průběžně udržuje a obnovuje vybavení pro výchovně vzdělávací činnost. Vynaložené finanční prostředky byly využity efektivně. Rekonstrukce sprchových koutů zlepšily zázemí rodinných skupin, nová sportovně - relaxační místnost využívaná jak pedagogy zařízení, tak externími pracovníky rozšířila možnosti pedagogicko - psychologického působení na děti. Ve spolupráci se zřizovatelem a za pomoci sponzorských darů došlo k obnově digitální techniky, posílení internetové sítě, pro děti ohrožené školním neúspěchem bylo zajištěno doučování. Interiér rodinných skupin byl estetický, ložnice dětí byly vkusně zařízené a vyzdobené a podobaly se dětským pokojům v běžných rodinách. Všechny děti měly k dispozici uzamykatelné skříňky pro ukládání osobních věcí. Udržovaný venkovní areál zařízení byl využíván ke sportovním, výukovým, relaxačním a společenským aktivitám. Příjemné a podnětné prostředí vnitřních i venkovních prostor dětského domova napomáhá příznivé atmosféře v zařízení.

Dětský domov analyzuje a vyhodnocuje zdravotní i bezpečnostní rizika. Preventivní mechanismy zařízení jsou funkční, zajišťují bezpečné prostředí, což se příznivě projevuje nízkou úrazovostí dětí.

Vlastní školní jídelna zajišťuje celodenní stravování umístěným dětem. Její zaměstnanci sestavují pestrý jídelní lístek, ve kterém jsou dětem nabízeny pokrmy s požadovanou nutriční hodnotou, adekvátní dané věkové skupině strávníků. V rámci přípravy na samostatný život si celodenní stravu o víkendech připravují a obstarávají včetně nákupů děti samy, což zvyšuje jejich samostatnost i finanční gramotnost. Nastavený model přispívá k upevnování správných stravovacích návyků umístěných dětí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Po přijetí do dětského domova jsou děti zařazeny do koedukovaných rodinných skupin, které dle možností zařízení respektují také jejich vztahy či speciální vzdělávací potřeby. V případě potřeby zařízení aktivně hledá možnosti k jejich zajištění také prostřednictvím odborných pracovníků diagnostického ústavu, se kterými také konzultuje vhodnost či přiměřenost cílů dětí stanovených v programech rozvoje jejich osobnosti. Vyhodnocování těchto programů probíhá pravidelně, kvalitu těchto programů i jejich implementaci do každodenního života dítěte garantují vedoucí pracovníci zařízení.

Naplnování dílčích kompetencí dětí deklarovaných ve školním vzdělávacím programu probíhalo promyšleně a systematicky v průběhu školního roku. Nabídka aktivit v týdenních programech výchovně vzdělávacích činností se odvíjela jak od sezónních možností, tak od zaměření jednotlivých vychovatelů (výtvarné činnosti, pracovní, hudební, sport, ekologická výchova). Součástí týdenních programů výchovně vzdělávacích činností byla také pravidelná příprava do školy, osobní volno i samostatné vycházky. Nabídka aktivit byla pestrá a děti se k ní v rozhovorech vyjadřovaly pozitivně. Ve sledovaných odpoledních hodinách se děti zapojovaly do plánovaných aktivit a možnost samostatných vycházek běžně využívaly. Dětský domov významně podporuje děti v jejich zapojení do externích zájmových aktivit, což dětem kromě smysluplného způsobu trávení volného času i umožňuje navazovat přirozené vztahy se svými vrstevníky v běžném prostředí.

Cíle a obsah jednotlivých sledovaných vzdělávacích činností byly vhodně přizpůsobovány individuálním potřebám dětí. Velmi dobře se je dařilo zapojovat do činností a motivovat je k očekávaným výsledkům. Sebedůvěru dětí pro zvládnutí dalších činností cíleně posilovalo převažující pozitivní hodnocení výsledků dětí. Při odpoledních činnostech probíhajících v příjemné pracovní atmosféře bylo citlivě reagováno na aktuální rozpoložení dětí, důraz byl kladen na rozvoj samostatnosti a spontánnosti dětí. Vychovatelé většinou respektovali aktuální možnosti a schopnosti dětí, rozvíjeli jejich dovednosti, průběžně oceňovali snahu. V jednom případě však pedagogem použité komunikační strategie s dětmi nebyly vhodně voleny, snižovaly jejich důvěru k pedagogovi i sebe sama. Část dětí v rozhovorech sdělila, že obdobný formát komunikace či vystupování pedagoga jim není příjemný a v minulosti se s tímto problémem již obrátily na ředitelku zařízení. Vzájemná interakce mezi dětmi a pedagogem vykazovala známky silných osobních bariér. V ostatních případech různorodé činnosti a aktivity podporovaly komunikaci, rozumové schopnosti a pracovní dovednosti. Při zadaných úkolech byly individuální zvláštnosti každého dítěte vhodně zohledňovány. Děti měly při přípravě na vyučování dostatek prostoru pro samostatné řešení úloh, při plnění zadaných úkolů byly soustředěné a pozorné. Vedení dětí ke spolupráci při činnostech souvisejících s běžným chodem života domova podporovalo jejich vzájemné pozitivní sociální vztahy. Při sledované výchovně vzdělávací činnosti byla zřejmá snaha děti povzbuzovat, motivovat a průběžně slovně hodnotit, což dětem poskytovalo potřebnou zpětnou vazbu. Děti při komunikaci s pedagogy vyjadřovaly vlastní názor a zároveň respektovaly názor druhých, což se pozitivně promítlo příjemnou atmosférou v každé rodinné skupině. Konflikty dětí mezi sebou v průběhu inspekční činnosti nebyly zaznamenány, děti se chovaly přirozeně a slušně.

Návštěvy dětí u rodičů a osob odpovědných za výchovu i pobyty dětí v širších rodinách, které se uskutečňovaly především o víkendech během celého školního roku, svátcích a prázdninách, byly dětským domovem aktivně podporovány. Dětský domov mimo jiné pravidelně připravoval společná setkání rodičů a dětí, směřující k podpoře vzájemných vztahů i případnému návratu dítěte zpět do rodiny.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání zařízení věnuje náležitou pozornost. Systém hodnocení včetně ukládání opatření ve výchově je promyšleně nastaven ve vnitřním řádu. Hodnocení okamžitých výkonů probíhalo převážně slovně – pochvalou, povzbuzením, a plnilo motivační funkci. Významným nástrojem hodnocení jsou i pravidelná „sezení“ rodinných skupin. Děti v rozhovorech shodně uváděly, že používaný systém hodnocení je pro ně jasný a transparentní. Problémy menšího rázu byly řešeny osobním rozhovorem s pedagogickým pracovníkem nebo vedením zařízení, závažnější nebo opakující se prohřešky proti vnitřnímu řádu neprodleně uděleným opatřením ve výchově. Z rozhovoru s dítětem vyplynulo v jednom případě možné používání nevhodných pedagogických postupů v podobě mnohonásobného opisování textů.

Možné užívání nevhodných pedagogických postupů (mnohonásobné opisování textu) sdělené dítětem při rozhovoru je nutné vedením dětského domova důkladně prošetřit a popř. přijmout adekvátní opatření. Útěků z dětského domova se děti dopouští jen omezeně, většina z nich má jen epizodní charakter a v rozhovorech tento způsob řešení problému děti negovaly. Většina z nich významně vyzdvihovala otevřenost personálu zařízení k hledání vhodných řešení k naplnění jejich okamžitých či dlouhodobějších potřeb.

Hlavní záměry minimálního preventivního programu dětského domova cíleně směřovaly na formování a pěstování morálních hodnot, vytváření pozitivního klimatu nejen v rodinných skupinách, ale napříč celým dětským domovem. Dostatečný prostor je věnován upevňování pozitivních mezilidských vztahů, rozvoji sociálních dovedností, smysluplnému využívání volného času, zdravému životnímu stylu a přípravě na život po odchodu z dětského domova. Společnou snahou většiny pedagogických pracovníků zařízení bylo poskytovat co nejvíce informací přiměřeně věku a zařazovat do programu nejen vlastní pestré zájmové aktivity, ale i jiné různorodé a zajímavé volnočasové aktivity. Děti v zařízení mají možnost využívat schránku důvěry. Ve sledovaném období se však i s nepříjemnými skutečnostmi svěřovaly osobně vychovatelům a vedení zařízení, což naznačuje jejich důvěru v personál domova a víru ve vyřešení problému. Dětský domov pravidelně vyhodnocuje kvalitu a efektivitu zvolených strategií primární prevence. V rámci předcházení sociálně patologických jevů dětský domov aktivně spolupracuje s organizacemi a odborníky, pravidelně využívá jejich pomoci i rozmanitých nabídek.

Spolupráce vychovatelů s třídními učiteli škol dětí je v rámci prevence školní neúspěšnosti realizovaná průběžně. Její účinnost zvyšuje skutečnost, že děti v zařízení jsou při zohlednění jejich vzdělávacích schopností a možností podporovány v aktivním výběru školy, a tedy zodpovědnosti za budoucí povolání. Důsledkem respektu dětského domova k názorům dětí na výběr se významné většině z nich také daří úspěšně dokončit minimálně střední stupeň vzdělávání.

Do projektů zaměřených na samostatný život jsou starší děti či zletilé nezaopatřené osoby zapojovány postupně, s blížícím se odchodem ze zařízení se rozsah a intenzita stupňuje. Kromě jiného se učí spravovat své finance získané z příležitostných či dlouhodobých brigád prostřednictvím rozpočtu a plánování. Přejít mladých dospělých do samostatného života vedení dle možností sleduje. Část z nich v prvních letech po odchodu z dětského domova vedení či pedagogy kontaktuje a konzultuje s nimi své záležitosti, někteří i zařízení navštíví. Potřebnou zpětnou vazbu zaměstnancům a dětem v zařízení ohledně kvality poskytované péče a zároveň nezátížený a dvoustranný pohled na fungování zařízení podtrhuje skutečnost, že jeden se současných pedagogů zařízení je bývalým dlouholetým klientem dětského domova.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Pedagogický sbor prošel částečnou obměnou.
- Změna věkové struktury dětí, vyšší počet dětí plnících povinnou školní docházku.
- Postupná obnova materiálního vybavení školského zařízení.

Silné stránky

- Cílené směřování péče o děti na návrat do původní rodiny, náhradní rodinné péče nebo vhodnějšího typu zařízení.
- Propojení výsledků hospitační činnosti s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků a jejich pravidelným hodnocením se pozitivně projevuje v kvalitě poskytované péče.
- Přímá komunikace klíčových pracovníků dětí – vychovatelů se zástupci orgánu sociálně právní ochrany dětí má pozitivní dopad v oblasti sjednocování péče o dítě.
- Estetické prostředí dětského domova přispívá ke kladnému vztahu dětí k materiálním hodnotám.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nevhodně volené komunikační strategie pedagoga v jednom případě dostatečně nereflektovaly potřeby dětí, což limitovalo efektivitu výchovně vzdělávacího procesu i vzájemné vztahy pedagog – dítě.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zaměřit setkávání pedagogických pracovníků také na sjednocování pedagogických postupů, hledání vhodného konsensu a přiměřených reakcí při komunikaci s dětmi.
- Využít vhodné sociometrické šetření dětí za účelem zjištění důvěry dětí k personálu dětského domova a na kvalitu jejich vzájemných vztahů.
- Zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků také na sebezkušenostní, psychoterapeutický nebo sociálně psychologický výcvik.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitele školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Vnitřní řád Dětského domova Uherské Hradiště platný od 14. 3. 2022
2. Školní vzdělávací program dětského domova aktualizovaný k 1. 1. 2022
3. Výroční zprávy o činnosti školského zařízení, školní roky 2019/2020 a 2020/2021
4. Školní matrika vedená v elektronické podobě ve školním roce 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
5. Pedagogická dokumentace ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
6. Zápisy z jednání pedagogické rady a porad vychovatelů, školní rok 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
7. Plány kontrolní a hospitační činnosti školní roky 2020/2021 a 2021/2022, včetně hospitačních záznamů k termínu inspekční činnosti
8. Kniha denní evidence zařízení vedená v elektronické podobě
9. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2021/2022
10. Týdenní programy činností, školní roky 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
11. Personální dokumentace zaměstnanců – aktuální stav k termínu inspekční činnosti
12. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2021/2022
13. Přehled udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. 1. 2021 k termínu inspekční činnosti
14. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti (vzorek)
15. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní roky 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti (vzorek)
16. Minimální preventivní program pro školní rok 2021/2022
17. Dokumentace k finančním podmínkám, zabezpečení školního stravování a bezpečnosti dětí v době jejich pobytu v zařízení ke dni inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor, Pavel Schönwälder v. r.
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Soňa Bergerová, školní inspektorka Soňa Bergerová v. r.

Bc. Marie Grebeníčková, Marie Grebeníčková v. r.
kontrolní pracovnice

Ve Zlíně 27. 6. 2022

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Ivana Lacková, Ivana Lacková v. r.
ředitelka školského zařízení

V Uherském Hradišti 11. 7. 2022